

Minister Finansów i Gospodarki

Warszawa, 13 sierpnia 2025 roku

Sprawa: Zapytanie nr 2620 Poseł Ewa Schädler w sprawie działań
Ministerstwa Finansów na rzecz Miasta Poznania oraz Powiatu
Poznańskiego
Znak sprawy: ST1.054.16.2025
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Pan Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

W odpowiedzi na zapytanie nr 2620 Pani poseł Ewy Schädler w sprawie działań Ministerstwa Finansów na rzecz Miasta Poznania oraz Powiatu Poznańskiego, uprzejmie informuję.

Ad 1. W zakresie działań wspierających rozwój jednostek samorządu terytorialnego (JST), w tym Miasta Poznania i Powiatu Poznańskiego, należy zauważyć, że w 2024 roku JST otrzymały po raz pierwszy środki z tytułu części rozwojowej subwencji ogólnej. Obecny Rząd podjął decyzję o „odmrożeniu” tej subwencji pomimo planów jej „zamrożenia”, co wynikała z pierwszego planu ustawy budżetowej na rok 2024, przedłożonego we wrześniu 2023r. W budżecie państwa zaplanowano na ten cel środki w kwocie 3,2 mld zł, z tego Miasto Poznań otrzymało 52 776 425,00 zł natomiast Powiat Poznański 8 030 199,00 zł.

Należy również zauważyć, że w roku 2024 w wyniku reformy systemu finansowania JST uchwalono ustawę z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego¹, która wprowadza do porządku prawnego regulacje zapewniające stabilny system finansowania JST oraz zwiększenie dochodów JST w sposób systemowy.

Nowy system dochodów JST uwzględnia m.in. specyfikę poszczególnych kategorii JST, obejmując przy tym nie tylko kwestię zróżnicowań dochodowych, ale również kwestię potrzeb wydatkowych JST wynikających z realizowanych zadań. Zgodnie z przyjętymi rozwiązaniami, głównym źródłem dochodów jednostek samorządu terytorialnego są dochody podatkowe, zaś subwencje z budżetu państwa mają charakter uzupełniający. Nastąpiła jakościowa zmiana w strukturze dochodów

¹ Dz.U. z 2024 r. poz. 1572 i 1717

budżetów samorządowych. Ustawa zwiększyła dochody własne jednostek samorządu terytorialnego, dochody odzyskały swój podstawowy i stymulacyjny charakter. Głównym źródłem dochodów samorządów terytorialnych stały się dochody podatkowe. System zasilania finansowego został oparty na lokalnej bazie podatników podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz podatników podatku dochodowego od osób prawnych (CIT). Zamiast części subwencji ogólnej, wprowadzono pojęcie potrzeb finansowych JST, które to potrzeby podlegają finansowaniu zwiększonymi dochodami z tytułu udziału w podatkach PIT i CIT, a - w przypadku, gdy będą one niewystarczające - subwencją ogólną z budżetu państwa. Potrzeby finansowe są elementem kalkulacyjnym do ustalenia subwencji ogólnej z budżetu państwa.

Wśród potrzeb finansowych są tzw. potrzeby rozwojowe. Potrzeby rozwojowe ustalane są na poszczególne kategorie JST, co stwarza możliwość bardziej precyzyjnego wspierania rozwoju poszczególnych kategorii JST. Globalna kwota środków dla danej kategorii JST odpowiada 23% kwoty wydatków majątkowych pomniejszonych o równowartość wykonanych przez nie dochodów majątkowych z tytułu dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycje.

W nowym systemie samorządy będą miały silniejszą motywację do wspierania rozwoju gospodarczego na swoim terenie - im wyższe będą dochody podatników, tym wyższe będą dochody samorządu. Należy podkreślić, że w wyniku wprowadzenia systemowej reformy finansowania samorządów do jednostek samorządu terytorialnego będą wpływać środki w sposób przewidywalny i stabilny, co przełoży się na lokalną atrakcyjność inwestycyjną i może przyczynić się do rozszerzenia współpracy jednostek samorządu terytorialnego z przedsiębiorcami działającymi na terenie danego samorządu, jak również zwiększyć efektywność tej współpracy. Umożliwi to także poprawę dostępu do środków unijnych poprzez zwiększenie możliwości finansowania udziału własnego w realizacji zadań z budżetów JST. Samorządy dysponujące większymi środkami będą mogły tworzyć dodatkowe zachęty dla przedsiębiorców do inwestowania na danym terenie, co będzie miało wpływ na rozwój.

Podkreślić należy, że łączny skutek finansowy, wynikający z nowej ustawy, jest dla jednostek samorządu terytorialnego pozytywny i oznacza zwiększenie ich dochodów o 24,8 mld zł w roku 2025, w stosunku do dochodów obliczonych na ten sam rok według systemu obowiązującego do końca 2024 r. W perspektywie najbliższej dekady szacuje się, że dochody jednostek samorządu terytorialnego wzrosną o ponad 345 mld zł.

Zgodnie z nową ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, Miasto Poznań uzyska w 2025 roku wyższe dochody z tytułu PIT, CIT i subwencji, w stosunku do dochodów ustalanych zgodnie z obowiązującą do końca 2024 r. ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego o kwotę 345.958.758,00 zł, tj. o 10,0%, a Powiat Poznański otrzyma wyższą kwotę dochodów o 63.983.962,00 zł, tj. o 16,8%.

Szanse rozwojowe dla JST stwarza również dostęp do środków UE, w tym z KPO oraz środków zwrotnych, tj. kredytów, pożyczek, obligacji. Samorządy mogą realizować wiele przedsięwzięć przy znacznym wykorzystaniu środków UE. Daje to możliwość realizacji przedsięwzięć ważnych dla społeczności lokalnej, które czasami trudno byłoby zrealizować wyłącznie ze środków własnych. Należy jednak zaznaczyć, że w związku ze specyfiką przepływu środków w ramach poszczególnych

programów realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE, w zakresie możliwości dofinansowania z tych środków przedsięwzięć dla jednostek samorządu terytorialnego w województwie wielkopolskim, właściwym jest Minister Funduszy i Polityki Regionalnej, nadzorujący realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego – pełniący funkcję Instytucji Zarządzającej w ramach programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027.

W celu zwiększenia absorpcji środków UE wprowadzono szereg rozwiązań o charakterze systemowym, w tym m.in. w ustawie o finansach publicznych, które umożliwiają samorządom pozyskiwanie środków zwrotnych na realizację wielu ważnych przedsięwzięć. Już od wielu lat funkcjonują wyłączenia z indywidualnego wskaźnika spłaty zobowiązań dla danej JST kredytów, pożyczek, obligacji - zaciąganych na realizację projektów UE. W celu zwiększenia możliwości absorpcji środków UE rozszerzono wyłączenia (z indywidualnego wskaźnika spłaty, o którym mowa wyżej) o zobowiązania zaciągnięte w związku z umową zawartą na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego w co najmniej 50% ze środków UE, w części odpowiadającej wydatkom na wkład krajowy poniesiony po dniu 1 stycznia 2013 r. Obowiązujące wyłączenia są dla JST ułatwieniem w realizacji projektów współfinansowanych ze środków UE.

Ad 2. W odniesieniu do środków finansowych jakie zostały w ostatnich latach przekazane z budżetu państwa dla Miasta Poznania i Powiatu Poznańskiego, zarówno w formie subwencji jak i dotacji celowych, informuję, że ustalone na 2025 r. dla Miasta Poznania łączne dochody z tytułu subwencji ogólnej, udziału w dochodach z podatku PIT i podatku CIT, wynoszą 3.818.601.690,21 zł.

Ponadto, w toku wykonywania budżetu na rok 2025 Miasto Poznań otrzymało:

- 15.100.395,00 zł ze środków rezerwy na uzupełnienie dochodów jednostek samorządu terytorialnego z przeznaczeniem na pokrycie skutków wzrostu w roku 2025 średnich wynagrodzeń nauczycieli, o których mowa w art. 30 ust. 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela, ponad poziom tego wzrostu przyjęty do ustalenia potrzeb oświatowych na rok 2025 określonych w art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego;
- 5.487.917,00 zł z rezerwy na uzupełnienie dochodów jednostek samorządu terytorialnego, o której mowa w art. 90 ust. 1 pkt 1 obecnej ustawy, z przeznaczeniem na dofinansowanie inwestycji drogowej pn.: budowa skrzyżowania bezkolizyjnego z linią kolejową nr 354 w ciągu ul. Lutyckiej w Poznaniu (zgodnie z harmonogramem ww. środki zostaną przekazane w październiku 2025 r.).

Tym samym, środki dla Miasta Poznania na 2025 r. wynoszą łącznie 3.839.190.002,21 zł.

Dla porównania w 2024 r. Miasto Poznań otrzymało (łącznie w części gminnej i w części powiatowej) dochody z tytułu subwencji ogólnej oraz udziału we wpływach z podatku PIT i CIT, pomniejszone o kwotę wpłat do budżetu państwa (139.032.616,00 zł) w łącznej kwocie 3.298.813.468,00 zł.

W 2024 r. Miasto Poznań otrzymało też dodatkowe środki:

- 1.800.000,00 zł z rezerwy subwencji na realizację zadania pn. „Modernizacja podpór wiaduktu w ul. Hetmańskiej nad ul. Wagrowską w Poznaniu” oraz
 - 173.862.863,00 zł z tytułu udziału we wpływach z podatku PIT,
- Ogółem środki z ww. tytułów wyniosły 3.474.476.331,00 zł.

Dochody ustalone dla Miasta Poznania na 2025 r. w porównaniu do dochodów ustalonych na 2024 r. są wyższe o 519.788.222,21 zł, tj. o 15,8% (bez dodatkowych środków z rezerw).

Jeśli zaś chodzi o Powiat Poznański, to ustalone na 2025 r. łączne dochody z tytułu udziału w dochodach z podatku PIT i podatku CIT, wynoszą 445.642.435,84 zł.

Dodatkowo w 2025 r. Powiat Poznański otrzymał:

- 1.138.036,00 zł ze środków rezerwy na uzupełnienie dochodów jednostek samorządu terytorialnego z przeznaczeniem na pokrycie skutków wzrostu w roku 2025 średnich wynagrodzeń nauczycieli, o których mowa w art. 30 ust. 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela, ponad poziom tego wzrostu przyjęty do ustalenia potrzeb oświatowych na rok 2025 określonych w art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego;
- 747.066,00 zł z rezerwy na uzupełnienie dochodów jednostek samorządu terytorialnego, o której mowa w art. 90 ust. 1 pkt 1 obecnej ustawy, z przeznaczeniem na dofinansowanie inwestycji drogowej pn.: przebudowa mostu realizowana w oparciu o pozwolenie na budowę dla dokumentacji projektowej pod nazwą: „Wzmocnienie mostu drogowego w ciągu drogi powiatowej nr 2460P w m. Czapury, gmina Mosina” (zgodnie z harmonogramem ww. środki zostaną przekazane w sierpniu 2025 r.).

Łącznie dochody Powiatu Poznańskiego wynoszą 447.527.537,84 zł.

Dla porównania w 2024 r. Powiat Poznański otrzymał dochody z tytułu subwencji ogólnej oraz udziału we wpływach z podatków PIT i CIT, pomniejszone o kwotę wpłat do budżetu państwa (72.678.439,00 zł) w łącznej kwocie 362.994.446,00 zł.

Dochody ustalone dla Powiatu Poznańskiego na 2025 r. w porównaniu do dochodów ustalonych na 2024 r. są wyższe o 82.647.989,84 zł, tj. 22,8%, (bez środków z rezerwy).

Dodatkowo, stosownie do postanowień ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymywać dotacje z budżetu państwa na dofinansowanie określonych ustawowo zadań własnych. Dotacje te przekazywane są zgodnie z obowiązującymi regulacjami przez właściwych dysponentów (głównie wojewodów). Jednocześnie właściwi ministrowie, którzy są dysponentami poszczególnych funduszy oraz realizują różne programy finansowane ze środków budżetowych, przekazują samorządom środki finansowe na określone zadania.

Ad 3. W odniesieniu do planów dotyczących nowych form wsparcia finansowego dla Poznania i Powiatu Poznańskiego – w szczególności w zakresie projektów infrastrukturalnych, edukacyjnych, zdrowotnych, cyfryzacyjnych lub klimatycznych, informuje, iż kwestie te pozostają w zakresie właściwych merytorycznie resortów.

Niezależnie od powyższego warto dodać, iż corocznie w ustawach budżetowych planowana jest rezerwa celowa (pozycja 45 - Środki na dofinansowanie zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego), dedykowana wsparciu inwestycyjnych zadań własnych JST z obszaru całego kraju i z różnych obszarów działalności. Jednostki samorządu terytorialnego mają możliwość ubiegania się o środki z ww. rez. celowej na dofinansowanie zadań własnych JST, przy spełnieniu określonych warunków ustawowych. Weryfikacja i analiza szczegółowych

informacji przekazanych przez jednostkę samorządu terytorialnego (Beneficjenta) pozostaje w gestii właściwego dysponenta części budżetowej, tj. poszczególnych wojewodów. Wojewoda - dysponujący dokumentami źródłowymi, posiadający szczegółową, pełną i aktualną wiedzę na temat danego zadania - właściwy jest do rozpatrzenia i oceny wymogów formalnoprawnych w zakresie możliwości dofinansowania zadań inwestycyjnych ze środków budżetu państwa, w tym proponowanego montażu finansowego, z uwzględnieniem przyjętej procedury dla danego typu przedsięwzięć.

Ad 4. W zakresie planowanych konsultacji, spotkań lub współpracy z władzami lokalnymi Poznania i okolic, informuję, że w obowiązującym stanie prawnym jednostki samorządu terytorialnego mają zapewniony udział w konsultacjach projektów aktów prawnych dotyczących problematyki samorządowej. Konsultacje te odbywają się w ramach prac Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, która zgodnie z art. 2 ustawy z 6 maja 2005 r. o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej² stanowi forum wypracowywania wspólnego stanowiska Rządu i samorządu terytorialnego. Stronę samorządową w Komisji Wspólnej tworzą wyznaczeni przedstawiciele organizacji samorządowych reprezentujących wszystkie kategorie jednostek samorządu terytorialnego. Stała współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego, prowadzona jest też w ramach spotkań zespołów problemowych KWRiST, w tym Zespołu ds. Systemu Finansów Publicznych.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów i Gospodarki

Hanna Majszczyk
podsekretarz stanu

w Ministerstwie Finansów

² Dz. U z 2024 r. poz. 949